

MAGYAR SIKER

Irta: PAPP VARGA ÉVA

Érdekfeszítő angol-nyelvű regény olvasását fejeztem be a minap. Írója neve: M. Fagyas. Ezt a nevet nem először láttam már, de mostanáig az előkelő G. Putnam And Sons new yorki könyvkiadó-vállalat diszkiadási könyvében a szerző képe nem volt látható. Az 1973.-as kiadási könyv szerzői jogát a cég mint "M. Bush-Fekete" jelzi. A könyv remekbékészült hátsó fedő-lapján megtalálható a szerző képe: rokonszenves, művelt, középkori hölgy az írójára és a könyvét (amelynek címe: The Dance of the Assassins — Merenylők Tánca) "Laci"-nak ajánlja.

VARGA ÉVA

Van már jó pár esztendeje, hogy az író két magyar-tárgyú könyvét olvastam. Az egyik afféle istenhátamegetti kis magyar faluban játszódott és "hőse" egy bábaasszony volt, aki szerencsétlen házasságban élő paraszt-asszonyoknak nyújtott segítő kezét — méghozzá méregpohár formájában — ahhoz, hogy özvegygé váljanak. (A könyv angol neve találóan ép "The Widow-Maker" volt.) Móricz Zsigmond óta kevés magyar írónak sikerült olyan színekkel ecsetelni a magyar falu életét mint annak a bizonyos M. Fagyasnak, akiről akkor még azt sem tudtam, hogy keresztneve Mária és azt sem hogy a harmincas évek ünnepelt budapesti szindarab írójának, Bus-Fekete Lászlónak felesége.

Amikor a másik magyar-tárgyú, angol nyelven írt könyvét olvastam (címe: The Fifth Woman — Az ötödik asszony), szinte képtelen voltam letenni a kezemből. Az 56-os forradalom volt a háttere annak az érdekes regénynek, amelyben egy magyar detektív, aki csak hivatásának él, sikeresen bonyolít le egy nagy gyomozást, amely a gyilkos nyomára vezet.

Lásd:
Hozzárk. Adref

Az egyik hollywoodi közkönyvtárban került véletlenül kezembe az íróőnek az a könyve, amely a mostanit megelőzte és amelynek cselekménye az Osztrák-Magyar Monarchia-ban játszódott. Merész kézzel nyult egy szokatlan témához: a császári és királyi hadsereg egy fiatal tisztje, hogy karrierjét előmozdítsa, eltesz láb alól egy másik tisztet. A zseniálisan végrhajtott gyilkosság mérgezés útján történt és szinte lehetetlennek látszott kinyomozni a bűntény okát és a bűnözőt. Már maga az a tény, hogy a Monarchia hadseregének egy tisztjét előre megfontolt, "közönséges" gyilkossággal gyanúsítsanak, annyira felháborítónak tűnt az akkori befolyásos intelligencia szemében, hogy Ferenc József személyesen referáltatott magának a nyomozás részleteiről, fejleményeiről. A végén döntő bizonyítékot szerzett a —maga is egyenruhát viselő— nyomozó-százados és ennek eredményeként életfogytiglani fegyházzal büntették a gyilkost, aki egyébként ausztriai születésű volt. Magyarot is gyanúsítottak a nyomozás során. Ahogy az íróő magrajzolta az ártatlan, egy-ideig gyanúsított magyar fiu képét, szinte az olvasó elé idézi az akkori, végleg letűnt uri világot. Rokonszenve a magyar tiszt és annak magyar, vidéken élő édesapja iránt azt az érzést kelti a olvasóban, hogy még egy ilyen háttorzongató detektív drámában is megnyilvánul a magyarság iránti szeretet.

Meggyőződésem, hogy előbb-utóbb filmreviszi Hollywood ezt az érdekfeszítő regényt, amelyről egyébként a kritikusok a legnagyobb dicséret hangján emlékeztek meg. Hogy csak egyet idézzünk országos-hírű amerikai írók kritikájából: "Jó ideje már, hogy M. Fagyas egyik érdekfeszítőbb regényt a másik után írja, a lehető legjobb művészi formában.

25 év

Az író legújabb könyvét, amely e cikk írására készített, az első világháború előtti Szerbia egyik véres eseményére alapozza. Ez pedig az 1903 június 10. iki szerb király-gyilkosság volt. Egy svajci szanatóriumból hazájába hazatért szerb tiszt "meséli" annak az összeesküvésnek kulissza-titkait, részleteit és okát, amely Obrenovics Sándor szerb király és polgári származású felesége meggyilkolásával végződik. A szerb százados halálosan szerelmes a királynébe, aki valaha kedvese volt, és életét kockáztatja hogy megmentse. Fejezetről fejezetre nő az izgalmas feszültség. Az író — valljuk be — a történelmi igazságnak megfelelően, nem a legjobb színben tünteti fel a résztvevő szerb tiszteket, akik, hogy a trónra a rivális Obrenovics Pétert ültessék, esküjüket megszegve lemészárolják a királyi párt.

Magyar szempontból az az érdekes ebben az amerikai közönségnek íródott könyvben, hogy látjuk miként állt Szerbia az orosz és a Monarchia hatalmi törekvésének központjában és miként igyekeztek a szerbek megvalósítani Nagy-Jugoszláviát. E törekvés egyik része arra irányult, hogy Horvátország ne maradjon Magyarország mellett, hanem olvadjon bele a nagy Dél-Szláv közösségbe, amelynek megteremtése az összeesküvő szerb tisztek álma volt. Ez az álom meg is valósult és az olvasó olyan érdekes részleteket tud meg a különben detektív-regény érdekességével bonyolódó regényből, amelyek rendkívül tanulságosak és szórakoztatóak.

A Bus-Fekete házaspár hosszú ideig élt a californiai Palm Springs-en. Bus-Fekete tavalyi elhalálozását követően nem tudom hol él "M. Fagyas." Ahhoz, hogy az *Összeesküvők tánca* című könyvét megírja, biztosan történelmi hűzágpótló kutatómunkát kellett végeznie és nem lennék meglepve, ha emiatt hosszabb időt töltött volna Bécsben és Belgrádban.

Sajnos egyelőre magyar fordításban egy könyve se jelent meg híres honfitársnőnek. **Orczy Emma** bárónő a híres angliai író szintén angol nyelven írta meg szórakoztató és világszerte lefordított könyveit. Fagyas Mária, akinek stílusa sokban emlékeztet néhai Orczy bárónő regényeire, szintén így indult. Négy könyve elég volt ahhoz, hogy befusson. Meggyőződésem, hogy nagy karrier vár rá irodalmi téren és örömmel könyvelem el ezt a magyar irodalmi sikert.